

BÖLÜM 7

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUĞA YÖNELİK ŞİDDET DUYARLIK DÜZEYLERİNİN SPORTİF AKTİVİTE VE FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

Taner AYKUT²
İzzet UÇAN³

GİRİŞ

Şiddet bir bireye zarar vermek amacıyla bir başka birey veya birey grubunun gerçekleştirildiği her türlü faaliyet olarak tanımlanmaktadır (Stein & Miller, 1997). Çocuğa yönelik kasti şekilde ve acı veren, gelişiminde kalıcı zarara yol açacak tüm eylemleri içeren istismar, fiziki, ruhsal veya cinsel içeriğe maruz bırakma uygulamaları şeklinde tanımlanmaktadır (Bilir, vd., 1991). Fiziksel şiddet kullanımı, bir disiplin yöntemi olarak kullanımını haklı kılan sosyokültürel normlarla daha da güçlendirilir. Bu nedenle, özellikle okul ortamında çocukların şiddete maruz kalmalarını azaltmak için acil bir ihtiyaç vardır. Bu, öğretmenlerin okulda şiddet kullanımına karşı önleyici yaklaşımlar gerektirir. Bu nedenle, şiddetle ilgili tutum ve davranışları değiştirirken şiddeti önlemeyi amaçlayan müdahaleler, özellikle şiddet kullanımının istisnadan ziyade norm olduğu bağlamlarda bir zorunluluk haline gelmektedir (Gershoff, 2017).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, Erzurum ilinde il ve ilçelerde görev yapmakta olan öğretmenlerin çocuğa yönelik şiddet duyarlık düzeylerinin sportif aktivite ve farklı değişkenler açısından incelenerek, değişkenler arasında farklılık olma ve sürekli değişken ile ilişki durumları tespit edilerek öneriler sunulması amaçlanmıştır.

¹ Bu çalışma Atatürk Üniversitesi / Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü / Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak yayınlandı.

² Okul müdürü, Adalet Mesleki Eğitim Merkezi, taneraykut77@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-6348-7379

³ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, izzetucan@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-9668-1829

konusunda bilinçli olma, farkındalık seviyesi ve duyarlılık seviyesinin artması için öğretmenlerin sorumluluk duygusu ve davranışlarının yükseltilmesi noktasında çalışmalar yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Öğretmenlerin mesleki gelişim hedefleri arasında özellikle lisans eğitimleri sürecinde, çocuğa yönelik şiddet konusunda yeterli seviyede eğitim almaları ve kendilerini bu konuda geliştirmeleri gerekmektedir ayrıca öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinde bu hassas konuya mümkün olduğunca değinilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akpolat, Y., & İnci, Y. (2012). Erzurum'da çocuk ve şiddet. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı (Eds D Şenol, S Yılmaz, T Kıymaz, H Kala)*, 866, 886.
- Akpolat, Y., & İnci, Y. (2012). Erzurum'da çocuk ve şiddet. *Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bildiri Kitabı (Eds D Şenol, S Yılmaz, T Kıymaz, H Kala)*, 866, 886.
- Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11-22.
- İnal, A.N. (2003). Beden Eğitimi ve Spor Bilimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Balci, E. (1991) Öğretmenlerin rolleri. *Eğitim sosyolojisi*.
- Budak, S. (2003). Psikoloji sözlüğü. 2. baskı. *Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları*, (s 712).
- Bilir, Ş., Meziyet, A. R. I., Dönmez, N. B., Atik, Ç. U. B., & San, A. G. P. (1991). Türkiye'nin 16 ilinde 4-12 yaşlar arasındaki 50.473 çocuğa fiziksel ceza verme sıklığı ve buna ilişkin problem durumlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1).
- Can, H. C., & Ozan, M. (2020). Korunma İhtiyacı Olan Çocuklar Hakkında Spor Değişkeniyle Yapılan Çalışmalar. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi (UGEAD)*, 6(1): 136-145.
- Conway, P. (2004). World Report on Violence and Health KRUG, EG, DAHLBERG, LL, MERCY, JA, ZWI, A. and LOZANO, R. for the World Health Organization (Eds).(2002). World Health Organization, Geneva, 368 pp, Swiss Francs 30.00/US \$27.00 ISBN 92-4-154561 5 (paperback).
- Davarcı, Y. (2015). Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddetin Dindarlıkla İlişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi SBE.
- Davarcı, Y., & Kayıklık, H. (2016). Çocukların aile içinde şiddete maruz kalmaları ve dindarlıkları üzerine ampirik bir araştırma. *Bilimname*, 2016(32), 109-145.
- Dereobalı, N., Karadağ, S. Ç., & Sönmez, S. (2013). Okulöncesi eğitim öğretmenlerinin çocuk istismari ihmal şiddet ve eğitimcilerin rolü konusundaki görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 14(1), 50-66. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/56997>
- Dervent, F., Arslanoğlu, E., & Şenel, Ö. (2010). Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ve sportif aktivitelere katılımla ilişkisi (İstanbul ili örneği). *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 521-533.
- Gemiksiz, M., Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2019). Öğretmen Adaylarının Çocuğa Yönelik Şiddet Duyarlık Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından Araştırılması Research On Teacher Candidates'level Of Violence Sensitivity Towards Children In Terms Of Different Variables. *The Journal*, 12(66).
- George, D., & Mallery, P. (2010). *Spss For Windows Step By Step. A Simple Study Guide And Reference* (10. Edition).
- Gershoff, E. T. (2017). School corporal punishment in global perspective: prevalence, outcomes, and efforts at intervention. *Psychology, health & medicine*, 22(sup1), 224-239.
- Gülbağçe, A. (2018). Investigation of Teachers' Violence Sensitivity Levels towards Children According to Different Variables. *Journal of Education and Training Studies*, 6(n12a), 55-63.
- Hergüner, G. (1991). Çocuğun spora yönelmesinde ailenin rolü ve önemi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 6(1), 91-95.

- Hökekleli, H. (2007). Çocuk ve gençlerde şiddet olgusu ve önlenmesine yönelik öneriler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 5(14), 61-78. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/302524>
- İnci, Y., & Duman, A. (2014). Çocuğa Yönelik Şiddetin Sosyo-Kültürel Ve Ekonomik Boyutları: Erzurum İli Örneği. *Journal of International Social Research*, 7(31).
- Kan, M. E., Seçkin Ağırbaş, İ. (2021). Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığının 2019-2023 Stratejik Planının Analizi, *Anatolia Sport Research*, 2 (1):46-56
- Karagözoğlu, G. (2003). Eğitim Sistemimizde öğretmen yetiştirme politikamıza genel bir bakış. *Eğitimde yansımalar: VII Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu, Cumhuriyet Üniversitesi Kültür Merkezi*, 10, 12.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın.
- Karasar, N. (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 17. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara.
- Koçöz, R. (2011). "Şiddet" üzerine! Ankara Barosu Dergisi, 1(1), 245-254. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/397822>
- Kuçuradi, I. (2007). Şiddete felsefeyle bakınca. *Şiddet Sempozyumu*.(7-14). 3 Mart Ankara.
- Kula, S. S., & Akbulut, Ö. F. (2020). Öğretmen adaylarının çocuğa yönelik şiddete ilişkin duyarlılıkları ile empatik eğilimleri arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 917-932.
- Kurtuluş, K. (1998). Pazarlama Araştırmaları. 6. Baskı. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kurtuluş, Ö. (2018). Dini Yönelim, Kişilik Özellikleri ve Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık. Yüksek Lisans Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2008). Öğrencilerin şiddet algısı. http://www.meb.gov.tr/earged/earged/siddet_algisi.pdf
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2014). Şiddet Algısı İl Çalıştayları Raporu. http://siddetinonlenmesi.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/17120314_1.1.4_calistay_raporlari.pdf
- Odacı, H. (2007). Çocuk suçları ve şiddet olayları. A. Solak (Ed.), Okullarda şiddet ve çocuk suçluluğu içinde. Pegem.
- Özyürek, A. (2017). Çocuğa Yönelik Şiddete Duyarlılık Ölçeği Geliştirme Çalışması, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Karabük Üniversitesi, Cilt.7, Sayı. 2.
- Özyürek, A., Kürtüncü, M., Sezgin, E., & Aylin, K. U. R. T. (2020). Üniversite öğrencilerinde çocuğa yönelik şiddete duyarlılık ile sorumluluk duygusu ve davranışı arasındaki ilişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 13(1), 19-24.
- Pelendecioğlu, B., & Bulut, S. (2009). Çocuğa yönelik aile içi fiziksel istismar. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1), 49-62. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/16663>
- Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla Çocuk istismarı cilt 1 ss: 189-209. *Seçkin yayınları, Ankara*.
- Polat, O. (2016) Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Polat, O. (2017). *Kriminoloji ve kriminalistik üzerine notlar: suç-suçlu-suç yeri*. Seçkin Yayıncılık.
- Poreddi, V., Pashapu, D. R., Kathyayani, B. V., Gandhi, S., El-Arousy, W., & Math, S. B. (2016). Nursing students' knowledge of child abuse and neglect in India. *British journal of nursing*, 25(5), 264-268.
- Stein, M., & Miller, D. (1997). Teaching with toys. *The Science Teacher*, 64(4), 22.
- Sünbül, A. M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik: Öğretmenlik mesleğine giriş. *Pegem Yayıncılık. Ankara*.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2015). Çok Değişkenli İstatistiklerin Kullanımı (Çev: Baloğlu, M.), Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Tatlısu, B., Turan, M. & Tatlısu, T. (2020). Üniversitesi Öğrencilerinin Yaşam Anlamı Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Anatolia Sport Research*, 1(1): 37-48.
- Tatlısu, B., Polat, Ş., Yurttaş, H., & Uçan, İ. (2023). Bayburt Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyalleşme Taktiklerinin Spor ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Multidisipliner Boyutta Spor Araştırmaları*. (ed: Temur, B. H., ve Türker, Ü.) Gazi Kitabevi. Ankara. Ss: 91-106
- Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2020). Spor Bilimlerinde Bilimsel Araştırma Süreci, Editör; Gökmen, Ö. Spor & Bilim, Efe Akademi Yayınevi. İstanbul. S.7-23.

Her Yönüyle Spor Araştırmaları IV

- Van Leer Vakfı, B. (2014). Türkiye'de 0-8 Yaş Arasında Çocuğa Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. (2014). Erişim adresi: <http://www.ailecocuksiddet.info/RAPOR.pdf>.
- World Health Organization. (2002). World Report on Violence and Health. Geneva: WHO. http://www5.who.int/violence_injury_prevention/download.cfm?id=0000000582
- World Health Organization. (2002). Missing voices. Geneva, Switzerland. Erişim adresi: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/67371/WHO_NMH_VIP_02.1.pdf, (22 Mayıs 2020).
- World Health Organization. (2002). World report on violence and health.07.01.2020tarihindeht-
[tps://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf;jsessionid=-3072286457F595755E97FA5D5A6DEA54?sequence=1](https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/42495/9241545615_eng.pdf;jsessionid=-3072286457F595755E97FA5D5A6DEA54?sequence=1) adresinden alınmıştır
- Yetim, A. A., & Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin mesleki ve kişisel nitelikleri.
- Yetim, A. Ç. (2015). Kongre Etkinliklerinin Deneyimsel Değeri Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 12(2).
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Ya-yıncılık.
- Yönet, E., Çalık, F., Yaşartürk, F., & Çimen, K. (2016). Lise öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katkı-lımları ile saldırganlık-şiddet eğilimlerinin incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(Special Issue 1), 368-382.